РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСЕ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ ИЛДЕРӘК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ

КАРАР

22.05.2018 ел　　　　Иске Илдерәк авылы　　　　№ 69

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлегенең шәһәр төзелеше проектлаштыру җирле нормативларны раслау турында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 24 статьясы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында " 25.12.2010 №98-ТРЗ Татарстан Республикасы Законының 14 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеге Советы карары:

1.Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеген шәһәр төзелеше проектлауның кушымтадагы җирле нормативларын 1 нче кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга (халыкка җиткерергә) http://aksubayevo.tatarstan.ru һәм хокукый мәгълүмат порталы.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Иске Илдерәк авыл җирлеге
Совет Рәисе:　　　　В. Альметкин

кушымта
Расланган
Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Иске Илдерәк авыл җирлеге
Совет Карары белән
22 май 2018 ел № 69

ҖИРЛЕ НОРМАТИВЛАР
АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ИСКЕ ИЛДЕРӘК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ПРОЕКТЛАШТЫРУ

2018 ел

ЭЧТӘЛЕК

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР ....

2. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ ....

3. ИСКЕ ИЛДЕРӘК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ. ....

4. ТӨП ӨЛЕШ ....

Объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләр авыл җирлеге халкына электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу, мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен мөмкин булган максималь дәрәҗәдә рөхсәт ителгән күрсәткечләре ....

Автомобиль белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләү күрсәткечләреавыл җирлеге, авыл җирлеге чикләрендәге торак пунктлар чикләрендәге юллар һәм транспорт объектлары; мондый объектларның территориаль үтемлелегенең максималь рөхсәт ителгән күрсәткечләре... 7

Объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше,социаль яклауга мохтаҗлар, авыл җирлеге халкы; исәп-хисап күрсәткечләре... 7

Мәдәният объектлары, массакүләм ял, авыл җирлеге халкының ялы белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен территориаль үтемлелегенең максималь рөхсәт ителгән күрсәткечләре 8

Объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләреавыл җирлеге халкының физик культура һәм массакүләм спортын үстерү; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль максималь рөхсәт ителгән күрсәткечләре... 8

Авыл җирлеге халкының мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен мөмкин булган максималь дәрәҗәдә рөхсәт ителгән күрсәткечләре 9

Объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре-әэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән күрсәткечләре;
Объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре

...

.... 10

Авыл җирлеге халкының торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр..12

Торак төзелеше объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр ....

Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр..14

Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр ....

Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга

тәкъдимнәр
Авыл җирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр...16
зират урнаштыру өчен тәкъдимнәр ....
ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР ....

1. 1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативлары (алга таба - нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы норматив-хокукый актлары нигезендә эшләнгән.

1.2. Әлеге нормативлар белән җайга салынмаган мәсьәләләр Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән «техник җайга салу турында»27.12.2002 ел, № 184-ФЗ Федераль закон таләпләренә ярашлы рәвештә көйләнә.

1.3. Әлеге нормативлар Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеге территориясендә үз эшчәнлекләрен алып баручы барлык шәһәр төзелеше субъектлары өчен, аларның оештыру-хокукый формасына карамастан, мәҗбүри.

1.4. Шәһәр төзелеше проектлауның җирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеге җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Әлеге нормативлар авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге торак пунктлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсендәге исәп-хисап күрсәткечләре җыелмасын; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсендәге исәп-хисап күрсәткечләре җыелмасын билгели.

1.6. Авыл җирлеге халкының минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеш дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре һәм авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре билгеләнгән җирле әһәмияттәге объектларга түбәндәге өлкәләргә караган объектлар керә::
Халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су чыгару;
торак пунктлар чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юллары, җирле әһәмияттәге транспорт объектлары;
социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше;
мәдәният, массакүләм ял, ял;
көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару; төзекләндерү һәм яшелләндерү;
ритуаль хезмәтләр күрсәтү;
социаль яклау һәм социаль яклау.

1.7. Нормативлар үз эченә түбәндәге өлешләрне ала:
төп өлеше (авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге торак пунктлар

белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль керү мөмкинлегенең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре);

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен нигезләү буенча материаллар;

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектларга норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр;

авыл җирлегенең кыскача характеристикасы.

2.ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

2.1.Әлеге нормативлар белән билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре Иске Илдерәк авыл җирлегенең территориаль планлаштыру документларын, Иске Илдерәк авыл җирлеге территорияләренә карата эшләнә торган территорияләрне планлаштыру буенча документларны әзерләгәндә, килештергәндә, раслаганда һәм гамәлгә ашырганда кулланыла.

2.2.Шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында законнарның үтәлешен контрольдә тоту һәм күзәтчелек органнары карарлар кабул итү өчен кулланыла.

2.3.Әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән җирле әһәмияттәге объектлар исемлеге, авыл җирлеге халкының минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеш дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре һәм авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның максималь рөхсәт ителгән территориаль ирешү дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре үтәү өчен мәҗбүри булып тора.

2.4.Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелгән документларны гамәлдән чыгарганда һәм (яки) үзгәрткәндә, гамәлдән чыгарылганнар урынына кертелә торган нормаларга таянырга кирәк.

ИСКЕ ИЛДЕРӘК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

3.1.Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеге территориясенең кыскача характеристикасы, шулай ук халыкның саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында мәгълүматлар, торак пунктның башка үзенчәлекләре 1 нче таблицада китерелгән.

Таблица 1

№	Күрсәткечләр атамасы	Характеристика
1	Авыл җирлеге территориясенең муниципаль район һәм Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	Иске Илдерәк авыл җирлеге Аксубай муниципаль районының төньяк-көнчыгыш өлешендә урнашкан. Торак пункт төньякта Урмандеево авыл җирлеге, көньякта Иске Ибрай, Яңа Аксубай торак пунктлары, көнчыгышта Яңа Чишмә муниципаль районы һәм көнбатышта шәһәр тибындагы бистәсе белән чиктәш. Аксубай һәм Иске Кирәмет авыл җирлеге.
2	Авыл җирлеге чикләрендәге территориянең гомуми мәйданы, га	13395,6

3	Авыл җирлеге составына керүче торак пунктлар исемлеге	Иске Илдерәк Авылы Яңа Илдерәк Авылы Чуваш Енорускино авылы Тарханка Авылы Илешкино Авылы Уткино Авылы Калиновка Авылы
4	2017 елның 1 гыйнварына даими яшәүчеләрнең саны	
	Барлыгы,кеше	1415
	шул исәптән торак пунктлар буенча,	
	Иске Илдерәк Авылы	567
	Яңа Илдерәк Авылы	183
	Чуваш Енорускино авылы	382
	Тарханка авылы	163
	Иляшкино авылы	117
	Уткино авылы	2
	Калиновка авылы	1
5	Халыкның яшь структурасы 01.01.2017 елга	
	эшкә яраклы яшьтәге халык, кеше	281
	эшкә яраклы яшьтәге халык (ирләр 16 59 яшь, хатын - кызлар 16 54 яшь), кеше.	713
	эшкә яраклы яшьтән өлкәнрәк халык, кеше.	421
6	Авыл җирлеге торак фонды 01.01.2017 ел	
	барлыгы, мең кв. метр торак мәйданы	30,0
7	Халыкны торак белән тәэмин итү дәрәҗәсе, кв. м/кеше.	21,2

4. ТӨП ӨЛЕШ.

4.1 Авыл җирлеге халкын электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су чыгару объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль керү мөмкинлегенең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.1.1.Торак пунктлар төзелешенең инженерлык җиһазлары системасын территориаль планлаштыру документлары һәм билгеләнгән тәртиптә эшләнгән һәм расланган авыл җирлеген су белән тәэмин итү, канализация, электр,

җылылык һәм газ белән тәэмин итү схемалары нигезендә проектларга кирәк. Әлеге тармак схемаларында технология, куәт, инженерлык челтәрләренең зурлыгы буенча принципиаль мәсьәләләр хәл ителергә, схеманы гамәлгә ашыру чиратлыгы буенча киңәшләр бирелергә тиеш.

4.1.2.Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләре 2 нче таблицада китерелә.

Таблица 2

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин итү дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Электр белән тәэмин итү системасы объектлары: электр трансформатор подстанцияләре, тарату пунктлары, төрле	Торак һәм иҗтимагый биналарның 100 процент электр белән тәэмин ителеше; торак урамнарның 100 процент	билгеләнми
2	Җылылык белән тәэмин итү системасы объектлары, шул исәптән үзәкләштерелгән объектлар: котельныйлар, җылылык электр станцияләре, җылылык челтәрләре; үзәкләштерелмәгән объектлар:	Торак һәм иҗтимагый биналарның җылылык энергиясе белән 100 процент тәэмин ителеше	билгеләнми
3	Система объектлары үзәкләштерелгән газ белән тәэмин итү: газ тарату һәм газ тутыру станцияләре һәм пунктлар, газ көйләү пунктлары; газ тарату челтәрләре	Торак биналарның 100% газ белән тәэмин ителеше	билгеләнми
4	Система объектлары Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү:: су чыганаклары , су алу корылмалары, су саклау контейнерлары, суүткәргеч	Торак һәм иҗтимагый биналарның су белән 100 процент тәэмин ителеше	билгеләнми

5	Ташландык суларны агызу системасы объектлары*, шул исәптән : үзәкләштерелгән: чистарту корылмалары, канализация насос станцияләре канализация торбалары;үзәкләштерелмәгән: җирле чистарту корылмалары, дренаж станцияләре, канализация	Торак һәм иҗтимагый биналарның 100 процент тәэмин ителеше	билгеләнми

* * исәп-хисап күрсәткечләре яңгыр канализациясенә кагылмый

4.2. Торак пунктлар чикләрендә автомобиль юллары һәм авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектларына караган транспорт объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль керү мөмкинлегенең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.2.1.Автомобиль транспорты барлык биналарга һәм корылмаларга да тәэмин ителергә тиеш.

4.2.2. Авыл җирлеге халкы өчен җәмәгать пассажир транспорты тукталыш пунктларының территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдәге исәпләнгән күрсәткечләрен 3 нче таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк. Авыл җирлеге халкының әлеге объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре билгеләнми.Таблица 3

№ п/п	Объектның исеме	Халык өчен территориаль мөмкинлекнең максималь рөхсә[т] ителгән дәрәҗәсе (метр)
1	Тулаем торак пункт буенча тукталыш пунктлары	500

* исәп-хисап күрсәткечләре яңгыр канализациясенә кагылмый

4.3.Социаль яклауга мохтаж гражданнарның, авыл җирлеге халкының хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкинлекләренең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре

Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 4 нче таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 4

№ п/п	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (кв. м/кеше)		Халык өчен территориаль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
		2015 ел	2025 ел	
1	Авыл торак пунктларындагы торак биналар	23,1	26,4	билгеләнми

Искәрмә.

Перспективага исәпләнгән күрсәткечләр 2025, 2035 елларда ирешелгән торак биналарның гомуми мәйданы белән тәэмин ителешнең минималь дәрәҗәсен исәпкә алып төзәтелә.

4.4.Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял объектлары белән тәэмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.4.1.Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 5 нче таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 5

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин итү дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Халык саны булган торак пунктлар өчен клуб учреждениеләре:	300 урын 300 - 230 урын	билгеләнми
2	Халык саны булган авыл торак пунктлары өчен авыл китапханәсе: 1-3 мең кеше.	6-7,5 мең берәмлек саклау берәмлеге; 1000 кешегә 5-6 урын .	билгеләнми

Искәрмә.

4.4.2.Зуррак торак пунктлар өчен исәпләнгән күрсәткечне азрак кабул итәргә кирәк.

4.4.3.Халык саны 1,5 меңнән артык булган авыл торак пунктлары (район үзәкләре һәм подцентрлары) өчен объектларның санын, составын һәм сыйдырышлылыгын билгеләгәндә өстәмә рәвештә 30 минутлык җәяүлеләр йөри торган зонада урнашкан башка торак пунктлардан килгән халыкны исәпкә алырга кирәк.

4.4.4.Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карарына ярашлы рәвештә, 2019 елга кадәр халыкны клуб учреждениеләре һәм китапханәләр хезмәтләре белән тәэмин итүнең социаль гарантияләре дәрәҗәсе гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәҗәсендә кабул ителә.

4.5.Авыл җирлеге халкының физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.5.1.Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 6 нчы таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 6.

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин итү дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе

1	Спорт заллар	1000 кешегә идән мәйданы 350 кв. метр.	билгеләнми
2	Яссы спорт корылмалары	1000 кешегә 1950 кв. метр.	билгеләнми

4.6.Авыл җирлеге халкының мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.6.1 авыл җирлеге халкының мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләрен 7 нче таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 7.

№ п/п	Объектның исеме	Берәмлек үлчәү	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ит дәрәҗәсе
1	Почта бүлеге	авыл җирлегенә объектлар	1

4.6.2.Авыл җирлеге халкы өчен мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларының территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдәге исәпләнгән күрсәткечләре билгеләнми.

4.7.Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.7.1.Көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары исемлеге, мондый объектларның урнашу урыны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеге территориясен санитар чистартуның генераль схемасына ярашлы кабул ителә.

4.7.2.Территориаль дәрәҗәнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткече авыл җирлеге халкы өчен каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер мәйданчыкларының (тормыш урыннарыннан, балалар һәм дәвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчыкларыннан, ял итү урыннарыннан ерак) 100 метр күләмендә кабул ителергә тиеш.

4.8.Авыл җирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.8.1.Авыл җирлеге халкының гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләрен 8 нче таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 8.

№ п/п	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (кв. метр/кеше)	Халык өчен территориаль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Авыл торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр	12	билгеләнми

Искәрмә.

Урманнар белән әйләндереп алынган торак пунктлар өчен, зур елгалар һәм сулыкларның яр буе зоналарында, гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр мәйданын киметергә рөхсәт ителә, әмма 20% тан артык түгел.

4.9.Авыл җирлеге халкының ритуаль хезмәтләр күрсәтү объектлары белән тәэмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.9.1.Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 9 нчы таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 9.

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның мөмкин булган минималь тәэмин ителеше дәрәҗәсе (га/1 мең кеше)	Халык өче территориалі мөмкинлекнеі максималь рөхсә
1	Традицион күмү зираты	0,24	билгеләнми

4.10.Авыл җирлеге халкын социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.10.1.Инвалидларның шәхси автотранспортын даими саклау урыннары белән халыкның тәэмин ителеш дәрәҗәсе җиңел автомобильләрне даими саклау урыннарының гомуми санының 10 % (ә 1 урыннан ким түгел) тигез булырга тиеш, шул исәптән 5 %
инвалидларны коляскада йөртү өчен махсус урыннар.

Инвалидларның шәхси автотранспортын вакытлыча саклау урыннары белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе җиңел автомобильләрне кыска вакытлы саклау өчен учреждениеләр һәм хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында җиңел

автомобильләрне вакытлыча саклау урыннарының гомуми санының 10 % (ә 1 урыннан ким түгел) тигез булырга тиеш.

5.АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРГА НОРМАТИВ ИХТЫЯҖЫН БИЛГЕЛӘҮГӘ, КҮРСӘТЕЛГӘН ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУГА ТӘКЪДИМНӘР

5.1.Авыл җирлеге халкының электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су чыгару объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.1.1.Электр белән тәэмин итү системаларын проектлау «торак һәм иҗтимагый биналарның электр корылмаларын проектлау һәм монтажлау» СП 31-110-2003 таләпләренә (6 бүлек), 2006 елның 2 июнендәге «ЕЭС ФСК» ААҖнең техник сәясәт турындагы нигезләмәсенә (2 бүлек) ярашлы рәвештә билгеләнә торган электр чыганакларына электр йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә башкарылырга тиеш.

Торак пунктлар территорияләренең уртача исәпләү йөкләнешенең зур күрсәткечләрен алдан исәпләүләр өчен 10 нчы таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 10

Халык саны (мең кеше)	Торак пункт		
	табигый газ плитәләре белән (кВт/кеше)		
	тулаем торак пункт буенча	шул исәптән:	
		центр	микрорайоннар /төзелеш кварталлар
3 тан азрак	0,41	0,51	0,39

Искәрмә.

1.Торак пункт үзәге төшенчәсе астында төрле административ, мәдәни, уку йортлары, сәүдә һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре күпләп тупланган территорияне аңларга кирәк.

2.Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләнешләр исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:

табигый газ плитәләре булган торак пунктлар өчен: 1,21,6.

Торак пункт үзәге территориясенә зур әһәмияткә ия булырга кирәк.

Электр энергиясен бүлү системасының көчәнешен сайлау, перспективалы электр йөкләнешләре үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасы тарату электр челтәре комплексы челтәрләрен перспективалы үстерү схемасы нигезендә башкарылырга тиеш.

Торак пунктларның электр челтәрләренең көчәнеше аларның исәпләнгән срок чикләрендә үсеше концепциясен һәм энергия системасындагы көчәнешләр системасын исәпкә алып сайлана: 35 - 110 - 220 - 500 кв яки 35 - 110 - 330 - 750 кВ.

Электр белән тәэмин итү системасының көчәнеше энергия трансформациясе баскычларының иң аз санын исәпкә алып сайланырга тиеш. Якын арада 35 110/10 кВ көчәнеш системасы иң максатка ярашлы булып тора.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү җайланмаларын проектлауны электр корылмалары төзелеше кагыйдәләре һәм «ФСК ЕЭС» ААҖнең техник сәясәт турында нигезләмәнең 2 бүлеге таләпләренә ярашлы рәвештә 02.06.2006 ел башкарырга кирәк.

Трансформатор подстанцияләрен, бүлү җайланмаларын һәм электр тапшыруның һава линияләренең торак төзелеш территориясендә урнашкан кабель линияләренә күчү пунктларын ябык типта проектлау киңәш ителә.

5.1.1.Яңа җылылык белән тәэмин итү системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү авыл җирлеген җылылык белән тәэмин итүнең расланган схемасына ярашлы рәвештә башкарылырга тиеш.

Җылылык белән тәэмин итү системаларын проектлауны СНиП 41-02-2003 «җылылык челтәрләре» (5 бүлек), ГОСТ Р 54964-2012 «тиешлелекне бәялəү " таләпләренә ярашлы рәвештә җылылык белән тәэмин итүнең ышанычлылыгы буенча кулланучылар категорияләрен исәпкә алып билгеләнә торган исәпләнгән Җылылык йөкләнешләре күрсәткечләре нигезендә башкарырга кирәк. Күчемсез милек объектларына экологик таләпләр "(А кушымтасы)»

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү чыганакларын коммуналь-склад һәм җитештерү зоналарында, җылылык йөкләнешләре үзәкләрендә урнаштырырга киңәш ителә.

Җылылык белән тәэмин итү чыганакларын, җылылык пунктларын урнаштыру акустик исәпләүләр белән нигезләнергә тиеш.

Трассаларны һәм җылылык челтәрләрен салу ысулларын СНиП 41-02-2003 «җылылык челтәрләре» (9 бүлек), СП 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе таләпләренә ярашлы рәвештә карарга кирәк. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек).

5.1.2.Яңаларын проектлау һәм төзү, гамәлдәгеләрен реконструкцияләү һәм үстерү

газ белән тәэмин итү системаларын СНиП 42-01-2002 газ бүлү системалары, ПБ 12-529-03 системалар куркынычсызлыгы кагыйдәләре таләпләренә ярашлы рәвештә гамәлгә ашырырга кирәк

Татарстан Республикасын газ белән тәэмин итү һәм газлаштыруның генераль схемасына ярашлы рәвештә, торак-коммуналь хуҗалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыруның республика программалары нигезендә газ бүлү һәм газ куллану.

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның зур күрсәткечен бер кешегә елына 220 куб.м күләмендә кабул итәргә кирәк.

Газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре торак пунктлардан читтә урнашырга тиеш.

Газ тутыру пунктларын торак пункт территориясеннән читтә, җил ягыннан урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрендә газ басымын киметү һәм көйләү өчен газ көйләүче (блок яки шкаф) пунктлар проектлау кирәк.

Газ көйләү пунктын аның эшчәнлеге район үзәгендә урнаштырырга кирәк, районның йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр якынрак.

Торак пунктларда аерым торган газ көйләүче пунктларны биналарга һәм корылмаларга кадәр билгеле бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:
газ көйләүче пунктка кертелгәндә газ басымы 0,6 МПа 10 метрга кадәр булганда;
газ көйләүче пунктка кертелгәндә газ басымы 0,61,2 мпа15 метр.

5.1.3.Торак пунктларны су белән тәэмин итү системаларын проектлау, шул исәптән су белән тәэмин итү чыганакларын сайлау, су алу корылмаларын урнаштыру СП 30.13330.2012 СНиП 2.04.01-85* «эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» актуальләштерелгән редакциясе, СП 31.13330.2012 СНиП актуальләштерелгән редакциясе таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш 2.04.02-84* су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар, СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү (12 бүлек), СанПиН 2.1.4.1074-01 эчәр су. Эчәрлек су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән системаларының су сыйфатына гигиена таләпләре. Сыйфат контроле. Кайнар су

белән тәэмин итү системаларының иминлеген тәэмин итүгә гигиена таләпләре, СанПиН 2.1.4.1175-02 үзәкләштерелгән су белән тәэмин итүнең су сыйфатына гигиена таләпләре. Чыганакларны санитар саклау, ГОСТ 2761-84* үзәкләштерелгән хуҗалык-эчү су белән тәэмин итү чыганаклары. Гигиена, техник таләпләр һәм сайлау кагыйдәләре, СанПиН 2.1.4.1110-02 су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары.
Халыкның хуҗалык-эчү ихтыяҗларына уртача тәүлеклек (бер ел эчендә) су кулланунын зур күрсәткечен кешегә тәүлегенә 200 литр күләмендә кабул итәргә кирәк (эчке суүткәргеч һәм канализация белән җиһазландырылган, ванна һәм җирле су җылыткычлары булган биналар өчен).
Су алу корылмаларының төрен һәм урнаштыру схемасын территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитар шартларыннан чыгып сайларга кирәк.
Суүткәргеч челтәрләрен боҗралы итеп проектларга кирәк. Суүткәргечләрнең тупик линияләрен кулланырга рөхсәт ителә:
аварияне бетерү вакытында су белән тәэмин итүдә өзеклекләр булганда җитештерү ихтыяҗларына су бирү өчен;
хуҗалык-эчү ихтыяҗларына су бирү өчен торбаларның диаметры 100 мм дан артмый;
янгынга каршы яки хуҗалык-янгынга каршы ихтыяҗларга су бирү өчен, линия озынлыгы 200 метрдан артмаган вакытта янгын сүндерүгә су чыгымнарына карамастан.
Тышкы суүткәргеч челтәрләрен биналарның һәм корылмаларның эчке суүткәргеч челтәрләре белән боҗралау рөхсәт ителми.
5.1.4.Торак пунктларны канализацияләү системаларын проектлауны СП 30.13330.2012 СНиП 2.04.01-85* «эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» актуальләштерелгән редакциясе, СП 32.13330.2012 СНиП 2.04.03-85* «канализация " актуальләштерелгән редакциясе таләпләренә туры китереп башкарырга кирәк. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар, СП 42.13330.2011 СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек).
Көнкүреш агынты суларын уртача тәүлеклек су белән чистарту, территорияне һәм яшеллекләрне сугару өчен су чыгымнарын исәпкә алмыйча, уртача тәүлеклек су куллануга тиң дип кабул ителә.
Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә авыл торак пунктлары өчен уртача тәүлеклек (бер ел эчендә) су агызуны 1 кешегә 150 л/көн күләмендә кабул итәргә рөхсәт ителә.
Агынты суларны чистарту корылмалары мәйданчыгын елның җылы чорында торак төзелешкә карата өстенлек иткән җилләр өчен җилле яктан, су агымы агымы буенча түбәнрәк урнаштырырга кирәк.

5.2.Авыл җирлеге халкының торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.2.1.Торак пунктлар территориясендә урамнар һәм юллар челтәренең үткәрү сәләте автомобильләшү дәрәҗәсеннән чыгып билгеләнә.
2025 елга кадәр исәпләнгән срокка авыл торак пунктлары өчен автомобильләшү дәрәҗәсен 1000 кешегә 440 автомобильгә тиң итеп кабул итәргә кирәк.
5.2.2.Урта, зур һәм эре авыл торак пунктларында төзелгән территорияләр чикләрендә магистраль урамнарда һәм көйләнгән хәрәкәт юлларында

юл өлеше белән бер дәрәҗәдә (җир өсте) 200 300 метр аралыгында җәяүлеләр үтүләрен күздә тотарга.
5.2.3.Җәмәгать транспорты тукталыш пунктлары арасындагы араны 400 600 метр,

урта, зур һәм эре авыл торак пунктларының иҗтимагый үзәге чикләрендә 300 метр дип кабул итәргә киңәш ителә.

5.2.4.Торак пунктлар һәм җирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары чикләрендә автомобиль юлларын проектлауны СП 42.13330.2011 таләпләренә ярашлы рәвештә СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе башкарырга тиеш*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү (11 бүлек, кушымталар һәм, К, Л).

5.3.Торак төзелеше объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр

5.3.1.Торак төзелеше күләменең һәм торак төзелеше төрләренең исәпләнгән күрсәткечләре булган һәм фаразланган социаль-демографик хәлне һәм халыкның керем дәрәҗәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.3.2.Торак төзелешнең характерына ярашлы рәвештә, 11 нче таблицада китерелгән төзелеш төрләре аерып күрсәтелә.

Таблица 11.

№ п/п	Торак төзелеше төре	Төзелеш характеристикалары
1	Азкатлы торак төзелеше	3 катка кадәр биеклектәге индивидуаль утар төзелеше;3 катка кадәр биеклектәге блокланган торак йортлар төзү; 4 катка кадәр биеклектәге күпфатирлы торак йортлар төзү
2	Урта катлы торак төзелеше	5-8 катлы күпфатирлы торак йортлар төзү
3	Күп катлы торак төзелеше	9 каттан һәм аннан да югарырак күпфатирлы торак йортлар төзү

Торак төзелеш төрләрен билгеләү, аларны оештыруга таләпләрне билгеләү җирдән файдалану һәм авыл җирлеген төзү кагыйдәләре белән башкарыла.

5.3.3.Торак пунктларның торак төзелешенең норматив параметрлары СП 42.13330.2011 бүлегенең таләпләренә ярашлы рәвештә билгеләнә СНиП 2.07.01-89*актуальләштерелгән редакциясе. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү.

5.4.Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.4.1.Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяҗын халыкның төрле социаль-демографик төркемнәренең ихтыяҗларын канәгатьләндерү кирәклегенә туры китереп билгеләргә кирәк.

5.4.2.Күрсәтелгән объектларны урнаштыруны башка шундый ук объектларның якынлыгын, транспорт элемтәләрен оештыруны, урамнар, юллар һәм җәяүлеләр юллары челтәре белән үзара бәйләнешне исәпкә алып карарга кирәк.

5.4.3.Мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларын урнаштыру өчен җир кишәрлекләренең күләмен проектлау буенча биремгә ярашлы рәвештә кабул итәргә кирәк.

5.4.4.Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын мәгариф мәктәпләре һәм башка уку йортлары, ял һәм мәдәният учреждениеләре спорт объектлары белән берләштерергә рөхсәт ителә.

5.5.Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр

5.5.1.Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, эфир цифрлы телевидениесен коллектив кабул итү системаларын урнаштыруны һәм бер үк вакытта өч элемтә операторы хезмәт күрсәтү өчен кирәкле сыйдырышлылык белән яшерен эчке коммуникацияләр буенча йорт эчендәге элемтә челтәрләрен салуны күздә тотарга кирәк.
5.5.2.Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру өчен җир участоклары мәйданнарын 12 нче таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 12.

№ п/п	Объектның исеме	Участок мәйданы
1	Почта элемтәсе бүлеге	700 - 1200 кв. метр
2	Автоматик телефон станциясе	0,25 га
3	Түгәрәк автоматик телефон станциясе	0,3 га
4	Концентратор	40 - 100 кв. метр
5	Терәк-көчәйтү станциясе	0,1 - 0,15 га
6	Блок-чыбыклы тапшырулар станциясе	0,05 - 0,1 га
7	Тавыш трансформаторы подстанциясе	50 - 70 кв. метр
8	Кабель телевидениесе техник үзәге	0,3 - 0,5 га

5.5.3.Элемтә предприятиеләре биналарын җил ягыннан (күбесенчә юнәлештәге җилләр өчен) күрше предприятиеләргә яки технологик процесслары булган объектларга карата урнаштырырга кирәк, алар зарарлы, коррозия актив, начар исле матдәләр һәм тузан бүлеп чыгару чыганагы булып тора, аларның санитар-күзәтү зоналарыннан читтә.
5.5.4.Элемтә линияләрен урнаштыруны СН 461-74 таләпләренә ярашлы рәвештә башкарырга кирәк.

5.6.Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.6.1.Торак пунктларның торак зоналарында автомобиль транспорты өчен керү юллары белән тәэмин ителгән каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер мәйданчыклары урнаштыруны күздә тотарга кирәк.
Контейнер мәйданчыкларының кирәкле санын билгеләү өчен контейнерлардан файдаланучы халык саныннан, калдыкларны туплау нормаларыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Контейнерларның исәпләнгән күләме калдыкларның иң зур барлыкка килү чорында туплануына туры килергә тиеш.
5.6.2.Көнкүреш калдыклары туплану нормалары күрсәткечләрен СП 42.13330.2011 таләпләренә ярашлы рәвештә СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе кабул итәргә тиеш*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү, 13 нче таблицада китерелгән.
Көнкүреш калдыкларының исәпләнгән санын вакыт-вакыт (һәр 5 ел саен) фактлар буенча төгәлләргә кирәк.

Таблица 13.

Көнкүреш калдыклары төрләре	Елына 1 кешегә көнкүреш калдыкла саны

	кг	литр
Каты:торак биналардан, җиһазландырылган су, канализация, үзәк җылыту һәм газ;башка торак бинала	190 - 225 300 - 450	900 - 1000 1100 - 2000
Иҗтимагый биналарны исәпкә алып каты көнкүреш калдыкларының гомуми саны	280 - 300	1400 - 1500
базлардан сыеклык (канализация булмаганда)	-	2000 - 350

5.6.3.Контейнер мәйданчыкларын торак йортлардан, балалар, дәвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчыкларыннан һәм халыкның ял итү урыннарыннан 20 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнаштырырга кирәк.
5.6.4.Бер мәйданчыкта урнашкан чүп контейнерлары саны 5 контейнердан артмаска тиеш.
5.6.5.Үзәкләштерелгән су агызу системасы белән тәэмин ителмәгән торак төзелеш территориясендә сыек көнкүреш калдыкларын җыю өчен ишегалды юыну урыннары каралырга тиеш.

5.7.Авыл җирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.7.1.Торак пункт төзелеше чикләрендә төрле билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрнең чагыштырма өлеше (Төзелеш территориясенең яшелләндерелү дәрәҗәсе) 55% тан ким булмаска тиеш. Төрле максатлардагы яшелләндерелгән территорияләр дип гомуми һәм чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрне, үз-үзен чәчүче агач һәм куаклыкларны, торак пунктлар территорияләрендәге урманнарны аңларга кирәк.
5.7.2.Торак пунктта яшеллекләрне аның планлаштыру структурасын һәм җирле шартларын исәпкә алып, бердәм система рәвешендә карарга кирәк. Торак пунктның яңа территорияләрен проектлау һәм реконструкцияләгәндә, булган яшеллекләрне максималь саклауны һәм куллануны күздә тотарга кирәк.
5.7.3.Гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектларының мәйданнарын:
парклар 10 гектардан да ким түгел;
бакчалар 3 гектардан ким түгел;
скверлар 0,5 га.
5.7.4.Торак пунктлар территориясендә төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларын урнаштыру принципларын, объектларның параметрларын СП 42.13330.2011 9 бүлегенә ярашлы рәвештә СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе кабул итәргә кирәк*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү.

5.8.Зиратларны урнаштыру өчен тәкъдимнәр

5.8.1.Бу бүлектә үлгән кешенең гәүдәсен яки калдыкларын җирләү юлы белән традицион күмү зиратларын урнаштыруга таләпләр һәм тәкъдимнәр китерелә.
5.8.2.Зират өчен участокның күләме 40 гектардан артмаска тиеш.

5.8.3.Зиратны урнаштырганда халык санының перспективалы үсешен, үлем коэффициентын, гамәлдәге зиратларның булуын, бер җирләүгә җир участогы нормаларын исәпкә алырга кирәк.
5.8.4.Зиратны торак пунктлар төзелеше территориясенә карата җилле яктан урнаштырырга кирәк.
5.8.5.Яңа җирләү урыннары булдыру, гамәлдәге җирләү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитар-гигиена экспертизасының уңай нәтиҗәсе булганда мөмкин.
5.8.6.Авыл зиратларын торак, Иҗтимагый биналардан, спорт-сәламәтләндерү һәм шифаханә-курорт объектларыннан 50 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнаштырырга кирәк.
5.8.7.Зират өчен бирелгән Участок түбәндәге таләпләрне үтәргә тиеш::
торак пункттан, ачык сулыклардан һәм
су агымнары;
мөмкин булган су басу зонасыннан читтә урнашу;
җир асты суларының максималь торуы белән җир өслегеннән 2,5 метрдан да ким булмаган җир асты сулары торышы дәрәҗәсе булырга тиеш;
1,5 м һәм аннан да түбән тирәнлектә коры, тишек туфрак (супесчаная, Песчаная) булырга, туфракның дымлылыгы 6 18% чикләрендә булырга.
5.8.8.Зиратлар территориясендә юл челтәре, су сибү сууткәргече, шахта коелары, тышкы яктыртуны күздә тотарга кирәк.
5.8.9.Җирләү участокларының зурлыгын 14 нче таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 14.

Бер урында бер дәрәҗәдә күму саны	Күму булегенең үлчәмнәре	
	Киңлеге, метры	озынлыгы, метры
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6 / 1,8	2,0 / 4,0
5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

6. ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

6.1.Нормативлар түбәндәге норматив хокукый актлар таләпләренә туры китереп әзерләнгән:
Россия Федерациясенең 29.12.2004 елгы 190-ФЗ номерлы шәһәр төзелеше кодексы;
«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;
"Җирләү һәм җирләү эше турында" 12.01.1996 ел, № 8-ФЗ Федераль закон;
«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында " 25.12.2010 ел, № 98-ТРЗ Татарстан Республикасы законы;
«2014 елга кадәр җәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәтләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 26.01.2009 ел, № 42 Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты карары (30.05.2013 елга үзгәрешләр белән).

6.2.Нормативларны әзерләгәндә түбәндәге норматив документлар кулланылган:
СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү»;
СП 31.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.04.02-84* су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 32.13330.2012 СНиП 2.04.03-85*актуальләштерелгән редакциясе канализация.
Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;
СП 59.13330.2012 СНиП 35-01-2001 актуальләштерелгән редакциясе халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен биналар һәм корылмалар булу мөмкинлеге;
СанПиН 42-128-4690-88»торак урыннар территорияләрен тотуның санитар кагыйдәләре";
СанПиН 2.1.1279-03 зиратларны, биналарны һәм җирләү билгеләнешендәге корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм тотуга гигиена таләпләре;
Россия Федерациясе субъектларының социаль инфраструктура объектларына норматив ихтыяҗын билгеләү методикасы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.10.1999 елгы 1683-р номерлы карары белән расланган.;
МДК 11-01. 2002 Россия Федерациясендә зиратларны җирләү һәм тоту тәртибе турында тәкъдимнәр;
Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы шәһәр төзелеше проектлаштыруының республика нормативлары;
Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативлары.
6.3.Нормативларны әзерләгәндә:
авыл җирлегенең административ-территориаль төзелеше; авыл җирлегенең социаль-демографик составы һәм халык тыгызлыгы; табигый-климат шартлары;
Иске Илдерәк авыл җирлеген социаль-икътисадый үстерү программалары һәм Аксубай муниципаль районы;
авыл җирлегенең социаль-икътисади үсеше фаразы; җирле үзидарә органнары һәм кызыксынучы затлар тәкъдимнәре.
6.4.Нормативларның төп өлешендә авыл җирлеге халкының минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнгән җирлекнең җирле әһәмияттәге объектлары исемлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 4 статьяда күрсәтелгән таләпләре, шулай ук нормативлар проектын эшләүгә техник йөкләмә белән билгеләнгән.